

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 155/2014-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. marca 2014 predbežne prerokoval sťažnosť D. M., zastúpenej advokátom JUDr. Gabrielom Blehom, L. Déreza 2, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 5 T/83/2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť D. M. o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. januára 2014 doručená sťažnosť D. M. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a

základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 T/83/2009.

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že 22. marca 2000 v postavení poškodenej podala „trestné oznámenie vo vecí podozrenie z naplnenia skutkovej podstaty trestného činu ohovárania.

Dňa 30. 06. 2009 bola na OS Bratislava I doručená obžaloba...

Podaniu obžaloby predchádzalo neúmerne dlhé prípravné konanie, ktoré trvalo od 19. 08. 2003...

Predmetom trestného stíhania je konanie bývalého redaktora denníka..., ktorý opakovane zverejnil článok s obsahom, v ktorom sa opakovane uvádzali tie isté nepravdivé skutočnosti týkajúce sťažovateľky z r. 1988, naplňujúce obsah ust. § 206 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona...

Od tejto doby súd v danej veci vytyčil jedno pojednávanie na dňa 1. 10. 2009, ktoré bolo z dôvodu PN sťažovateľky odročené. Od tejto doby zostal súd vo veci nečinný...

Sťažovateľka sa domáhala žiadosťou zo dňa 18. 12. 2013 o zjednanie nápravy za nečinnosť súdu, pričom do dnešného dňa neboli vo veci podniknuté žiadne kroky...

Sťažovateľka sa domnieva sa, že vzhľadom na celkovú dobu, ktorá uplynula od podania trestného oznámenia v r. 2000 až doposiaľ, teda doba takmer 14 rokov, doba od začatia trestného stíhania v r. 2003 až doposiaľ, teda doba takmer 10 rokov, vrátane doby od doručenia obžaloby v r. 2009 až doposiaľ, teda doby viac ako 4 roky je neprimerane dlhá a ničím neospravedliteľná a v poslednej dobe 4 rokov ju spôsobil okresný súd svojou nečinnosťou...

Nečinnosť súdu a neúmerne konanie orgánov činných v trestnom konaní spolu takmer 14 rokov majú negatívny vplyv na psychiku sťažovateľky, očakávajúcu zadosťučinenie spôsobené konaním obvineného.“

.

Sťažovateľka ústavnému súdu navrhla, aby vydal nález tohto znenia:

„1. Okresný súd Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 5 T 83/09 porušil základné právo D. M... zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy... a právo zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru...

2. *Okresnému súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 7 T 83/09 (správne 5 T 83/09, pozn.) prikazuje konať bez zbytočných prietahov.*“

Okrem toho sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 4 000 € a úhrady trov konania v sume 284,08 €.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Podľa odseku 2 citovanej právnej

normy ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky, ktoré má podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), alebo ak sa preukáže, že sťažovateľ túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde); takéto dôvody v danej veci sťažovateľka neuviedla a ani ústavný súd ich nezistil.

Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní v zmysle § 3 ods. 7 a § 62 a nasl. zákona o súdoch zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sudcoch“), ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietahov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 zákona o sudcoch]. Podobne aj zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prietahy v konaní...“. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti“. V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov,

ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Ústavný súd zo sťažnosti a z jej príloh zistil, že sťažovateľka doručila predsedníčke okresného súdu sťažnosť na prietahy 19. decembra 2013 v konaní vedenom pod sp. zn. 5 T/83/2009. Podpredseda okresného súdu na sťažnosť reagoval 13. februára 2014.

Vzhľadom na to, že sťažnosť adresovanú ústavnému súdu sťažovateľka podala 23. januára 2014 a predsedovi okresného súdu bola sťažnosť na prietahy v konaní vedenom pod sp. zn. 5 T/83/2009 doručená iba 19. decembra 2013, posúdil ústavný súd podanie sťažnosti na prietahy podľa zákona o súdoch zo strany sťažovateľky iba ako formálny úkon a navyše predsedníčka okresného súdu prijala už opatrenia na odstránenie prietahov v konaní, keďže okresný súd určil termín pojednávania na 31. marec 2014. Takisto podľa vyjadrenia podpredsedu okresného súdu bude proti zákonnému sudcovi vyodená aj disciplinárna zodpovednosť, pretože prietahy boli spôsobené subjektívnym zavinením zákonného sudcu.

K tomu ústavný súd poznamenáva, že podľa § 55 ods. 3 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestného poriadku v znení neskorších zmien ak je dôvodný predpoklad, že došlo k prietahom v príprave prejednávania veci súdom, v určení termínu konania a rozhodnutia

alebo k priet'ahom vo vyhotovovaní súdneho rozhodnutia, ktorákoľvek zo strán môže podať prostredníctvom tohto súdu sťažnosť pre nečinnosť na nadriadený súd, aby určil primeranú lehotu na uskutočnenie namietaného úkonu, pokiaľ súd neprijme vlastné opatrenia na odstránenie priet'ahov v konaní, súd musí bez meškania túto sťažnosť pre nečinnosť zaslať spolu so spisom a svojím stanoviskom a so stanoviskom predsedu súdu nadriadenému súdu. O sťažnosti pre nečinnosť musí rozhodnúť senát nadriadeného súdu do piatich pracovných dní od prevzatia veci. Ak zo strany súdu nedošlo k priet'ahom, sťažnosť pre nečinnosť sa zamietne, alebo ak je sťažnosť pre nečinnosť opodstatnená, nadriadený súd určí primeranú lehotu na uskutočnenie namietaného úkonu. Proti rozhodnutiu nadriadeného súdu sťažnosť nie je prípustná.

Sťažovateľka bola (je) v zmysle citovaného zákonného ustanovenia Trestného poriadku oprávnená domáhať sa nápravy v postupe okresného súdu tiež na nadriadenom súde namietajúc nečinnosť dotknutého súdu, čo však v danej veci ešte neurobila. V nadväznosti na to ústavný súd dodáva, že „povinnosť vyčerpania dostupných a účinných prostriedkov ochrany základných práv a slobôd, porušenie ktorých sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, tiež vyžaduje, aby sťažovateľ konal v súlade s pravidlami, ktoré s uplatnením daného prostriedku súvisia. Nekonanie týmto spôsobom alebo chyba pri vyžadovanom postupe má za následok nesplnenie sťažovateľovej povinnosti vyčerpať dostupný prostriedok ochrany svojich práv (III. ÚS 44/03, I. ÚS 134/2012).

Na základe týchto zistení ústavný súd dospel k záveru, že v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, a preto ju odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd v závere pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí sťažovateľka v tejto veci v prípade zotrvania na stanovisku, že postupom okresného súdu v nej dochádza k zbytočným priet'ahom, predložila ústavnému súdu novú sťažnosť.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti v celom rozsahu bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách sťažovateľky.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. marca 2014